

PRIJESTONICA CETINJE
SEKRETARIJAT ZA UREĐENJE PROSTORA I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

PREDMET: Zahtjev za slobodan pristup informacijama

CRNA GORA				
Prijestonica Cetinje - Pisarnica				
Datum: 29.01.2026				
Opis	Službenik	Podpis	Prilog	Vrijednost
05	09/26	4PT-18		

Poštovani,

Aktom Prijestonice Cetinje, br. 01-332/24-1310 od 11.11.2025. godine, u formi obavještenja, kao stranka u postupku sam obaviješten da ista nije u mogućnosti postupiti po zahtjevu br. 01-332/24-1310 od 31.05.2024. godine, kojim sam se obratio Prijestonici Cetinje, radi donošenja Odluke o utvrđivanju lokacije sa elementima urbanističko - tehničkih uslova za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – solarne elektrane SE "CEKLIN" – instalisane snage 1,5 MW.

Takođe, Aktom Prijestonice Cetinje - Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, br. 05-332/26-29 od 22.01.2026.godine, u formi obavještenja, kao stranka u postupku sam obaviješten da je odbijen moj zahtjev za razgledanje spisa predmeta i dobijanje kopija istih, br. 05-332/26-29 od 19.01.2026.godine, a da svoje pravo mogu ostvariti shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 044/12, 030/17 i 066/25).

Shodno vašem uputstvu, a u skladu sa odredbama člana 3., 18. i 21. Zakonu o slobodnom pristupu informacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 044/12 od 09.08.2012, 030/17 od 09.05.2017), molim da mi dostavite kopiju svih akata, odnosno mišljenja nadležnih institucija navedenih u Aktu Prijestonice Cetinje br. 01-332/24-1310 od 11.11.2025. godine, i to:

- AD "Crnogorski elektrodistributivni sistem";
- Agencije za elektronske komunikacije i poštanku djelatnost (EKIP), kao nezavisnog regulatornog pravnog lica;
- Uprave za vode Crne Gore, kao organa državne uprave;
- Ministarstva poljoprivrede Crne Gore;
- JU "Nacionalni parkovi Crne Gore";
- Ministarstva unutrašnjih poslova;
- DOO "Monteput";
- DOO "Vodovod i kanalizacija" Cetinje i Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj Prijestonice Cetinje.

Rješenje donešeno po ovom zahtjevu i kopiju tražene informacije – dokumentacije možete dostaviti na adresu: [REDACTED]

S uvažavanjem,

PODNOŠILAC ZAHTJEVA

[REDACTED]

Crna Gora
Prijestonica Cetinje

Adresa: Baza Pivljartova 2

81250 Cetinje, Crna Gora

Tel: +382-41 231 720

Fax: +382-41 232 607

e-mail: sekretarijat.upzs@ Cetinje.me

www.cetinje.me

**Sekretarijat za uređenje prostora
i zaštitu životne sredine**

Broj: 05-037/26-UPI-18

Cetinje, 02.02.2026. godine

Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, na osnovu člana 30 stav 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list CG“, br. 44/12, 30/17 i 66/25) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl.list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po zahtjevu Vujanović Petra [REDACTED] br. 05-037/26-UPI-18 od 30.01.2026. godine radi pristupa informaciji, donosi

RJEŠENJE

1. **Djelimično se usvaja** zahtjev Vujanović Petra [REDACTED] br. 05-037/26-UPI-18 od 30.01.2026. godine, pa se dozvoljava pristup informacijama – kopija mišljenja/uslova nadležnih institucija navedenih u aktu Prijestonice Cetinje, br. 01-332/24-1310 od 11.11.2025. godine i to:
 - AD „Crnogorski elektrodistributivni sistem“;
 - Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP), kao nezavisnog regulatornog pravnog lica;
 - Uprave za vode Crne Gore, kao organa državne uprave;
 - Ministarstva poljoprivrede Crne Gore;
 - JU „Nacionalni parkovi Crne Gore“;
 - DOO „Monteput“ i
 - Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj.
2. Pristup informacijama iz tačke 1 ovog rješenja ostvariće se dostavom kopije informacija putem pošte na adresu podnosioca zahtjeva.
3. Troškova postupka nije bilo.
4. **Odbija se** zahtjev za pristup informacijama u dijelu koji se odnosi na: kopija mišljenja/uslova Ministarstva unutrašnjih poslova i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje.

Obrazloženje

Vujanović Petar [REDACTED] podnio je ovom organu zahtjev br. 05-037/26-UPI-18 od 30.01.2026. godine, kojim je tražio da mu se omogući pristup informacijama – kopija mišljenja nadležnih institucija navedenih u aktu Prijestonice Cetinje, br. 01-332/24-1310 od 11.11.2025. godine i to: AD „Crnogorski elektrodistributivni sistem“, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP), kao nezavisnog regulatornog pravnog lica, Uprave za vode Crne Gore, kao organa državne uprave, Ministarstva poljoprivrede Crne Gore, JU „Nacionalni parkovi Crne Gore“, Ministarstva unutrašnjih poslova, DOO „Monteput“, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje i Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj, na način što će mu se dostaviti kopija istih putem pošte na adresu ul. Mojkovačka br. 20 Cetinje.

U postupku po zahtjevu, ovaj organ je utvrdio da posjeduje tražene informacije, te da se u dijelu istih opisanih u tački 1 dispozitiva rješenja ne nalaze podaci čijim bi se

objelodanjivanjem ugrozio neki od interesa iz člana 14 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, pa nalazi da zahtjev treba usvojiti kao osnovan, u skladu sa članom 13 i članom 21 stav 2 Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Iz razloga ekonomičnosti i srazmjernosti, u cilju zaštite prava stranaka i javnog interesa, podnosiocu zahtjeva nijesu naplaćeni troškovi postupka jer isti ne prelaze iznos od 3,00€, shodno članu 4 Uredbe o naknadi troškova u postupku za pristup informacijama („Sl.list CG“, br. 66/16 i 121/21).

Uvidom u sadržaj traženih informacija Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine je utvrdio da se iste opisane tačkom 4 dispozitiva ovog rješenja, ne nalaze u njegovom posjedu, jer od strane Ministarstva unutrašnjih poslova u ostavljenom roku, nije dostavljeno traženo mišljenje i uslovi za izradu tehničke dokumentacije, dok navedeno ovaj organ nije zatražio od strane DOO „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje, jer na predmetnom području (kat. parcele br. 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086 KO Ceklin) nema vodovodne infrastrukture.

Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama u roku od 15 dana od dana prijema ovog rješenja, neposredno ili preko ovog Sekretarijata.

Marija PROROČIĆ, Mast.inž.arh.
Sekretarka

Marija Prorocic

Obradila:

Ivana Borozan, dipl.pravnik

Ivana Borozan

Dostavljeno:

- Vujanović Petru, [REDACTED]
- Sekretarijatu, [REDACTED]
- Arhivi.

Crna Gora
Prijestonica Cetinje

Adresa: Baja Pivljanina 2
81250 Cetinje, Crna Gora
Tel: +382 41 231 796
e-mail: sekretarijat.kps@ Cetinje.me

www.cetinje.me

Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj

Broj: 016-335/24-1310

Cetinje, 01. oktobar 2024. godine

Na osnovu čl. 17 Zakona o putevima (Sl. List CG br.082/20), postupajući po zahtjevu Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, broj 016-332/24-1310 od 24.09.2024.godine, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj, izdaje:

SAOBRAĆAJNO-TEHNIČKE USLOVE

Za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – solarna elektrana „CEKLIN“ ukupne instalacione snage 1,5 MW, sa priključnim 35 kV kablom za uklapanjem u postojeću elektodistributivnu mrežu i TS 35/08 kV i priključnim kablom za uklapanjem u postojeću elektodistributivnu mrežu, na kat. parcelama br. 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086 KO Ceklin, u zahvatu Prostornog urbanističkog plana Prijestonice Cetinje („Sl. List CG- o.p.“, br.12/14).

- Projektnu dokumentaciju predmetnog objekta i njegovog priključka na lokalni put uraditi prema smjernicama u okviru Prostornog urbanističkog plana Prijestonice Cetinje („Sl. List CG- o.p.“, br.12/14).
- U projektu prikazati mjesto i način priključka katastarskih parcela na javni put.
- Širinu pristupnog puta projektovati u zavisnosti od očekivanog inteziteta koliskog saobraćaja i mjerodavnog vozila.
- Širina kolovoza pristupnog puta ne može biti manja od 3,5m, a širina putnog pojasa najmanje 1m sa obje strane puta računajući od spoljne ivice puta, usjeka, jarka ili nasipa.
- Mjesto priključka na javni put mora biti povoljnih geometrijskih karakteristika uz obezbjeđenje dobre preglednosti.
- Kolovozne površine raditi sa asfaltnim materijalima.
- Odvod atmosferske vode predvidjeti tako da ne dotiču na put na koji se vrši priključenje
- Parkiranje riješiti u okviru pripadajuće parcele prema zahtjevima koji proističu iz namjene prostora, a u skladu sa važećim standardima i normativima.
- Pri projektovanju svih saobraćajnih površina unutar i van predmetnog kompleksa, pridržavati se Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima („Sl. List Crne Gore“, br.066/19) i Zakona o putevima („Sl. list Crne Gore“, br.082/20 i 140/22).

Ovi opšti saobraćajno – tehnički uslovi su sastavni dio nacrtu UTU-a za izradu tehničke dokumentacije, za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – solarna elektrana „CEKLIN“ ukupne instalacione snage 1,5 MW, sa priključnim 35 kV kablom za uklapanjem u postojeću elektrodistributivnu mrežu i TS 35/08 kV i priključnim kablom za uklapanjem u postojeću elektrodistributivnu mrežu, na kat. parcelama br. 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086 KO Ceklin, u zahvatu Prostornog urbanističkog plana Prijestonice Cetinje („Sl.List CG- o.p.“, br.12/14).

Obradila:
Nada Otasević, dipl.ing.saob.

Prilog: Izvod iz tekstualnog dijela Prostornog urbanističkog plana Prijestonice Cetinje („Sl.List CG- o.p.“, br.12/14).

Dostavljeno:

- Naslovu,
- Sekretarijatu,
- Arhivi.

Crna Gora
Uprava za vode

CRNA GORA				
Prijestonica Cetinje - Plearnica				
Prilazeno 25.10.2024				
Org. jed.	Geogr. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
05	332/24	1310		

Adresa: Bulevar Revolucije br 24,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 224 593
fax: +382 20 224 594
www.upravazavode.gov.me

Broj: UPI 02-319/24-194/2

21.10.2024.

ZA: PRIJESTONICA CETINJE – Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu živ.sredine

PREDMET: Mišljenje za izgradnju objekta - solarna elektrana „Ceklin“

Upravi za vode obratili ste se zahtjevom, broj: 05-332/24-1310 od 24.09.2024. godine, radi izdavanja uslova za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa - solarne elektrane „CEKLIN“, ukupne instalisane snage 1,5 MW, sa TS 35/08 kV i priključnim kablom sa uklapanjem u postojeću elektrodistributivnu mrežu, na katastarskim parcelama br. 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086 KO Ceklin, u zahvatu PUP-a Cefinje. Uz zahtjev dostavljen je Nacrt Odluke o određivanju lokacije sa elementima urbanističko - tehničkih uslova za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa - solarne elektrane i projektni zadatak za izradu Glavnog projekta izgradnje SE „Ceklin“, KO Ceklin.

Uprava za vode, shodno Zakonu o vodama ("Sl.list RCG", br. 27/07, "Sl.list CG", br.73/10, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 02/17, 80/17, 84/18 i 84/24), vezano za predmetni zahtjev daje sljedeće

MIŠLJENJE

U cilju pouzdane proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, kao i stvaranja tehničkih uslova za izgradnju solarne elektrane sa uklapanjem u elektrodistributivnu mrežu, Investitor se obavezuje prilikom projektovanja i gradnje predmetnog objekta, sa aspekta voda, da:

- za sve planirane aktivnosti predvidi adekvatno tehničko rješenje u cilju zaštite sprječavanja eventualnog zagađenja površinskih i podzemnih voda;
- tehničkom dokumentacijom obuhvati odgovarajuće radove i mjere kojima će se spriječiti erozija tla, stvaranje jaruga, brazdi i klizanje terena usled izvođenja radova;
- prilikom projektovanja izgrađeni objekti ne smiju negativno uticati na status vodnih tijela;
- projektom predvidi aktivnosti koje ne ugrožavaju vrijednosti ekosistema i zaštićenih prirodnih dobara;
- da se za djelove duž lokacije sa visokim oscilacijama podzemnih voda predvide mjere zaštite od dejstva podzemnih voda i poplava;

- pri izradi tehničke dokumentacije izvrši identifikaciju svih vodotoka, pritoka, vodnih i drugih objekata, uticaj planiranih radova i aktivnosti na vode, uticaj voda na buduće objekte i radove i predvidi način i eventualno dopunske mjere koje će obezbijediti zaštitu njihove stabilnosti i zaštitu režima voda;
- obezbijedi održavanje, rukovanje, kontrolu i servis opreme za kompletan period građenja;
- projektnom dokumentacijom obuhvati paralelna vođenja i ukrštanja sa svim vodotocima na predviđenoj trasi;
- izvrši identifikaciju svih ukrštanja trase sa konkretnim zonama sanitarne zaštite postojećih izvorišta, kao i mjere zaštite koje se moraju poštovati u tim zonama;
- kod potencijalnih izvorišta izbjegavati građevinske poduhvate u slivu izvorišta, te maksimalno izbjegavati bilo kakve intervencije, u zonama, koje bi hidrogeološka analiza identifikovala kao užu zonu zaštite budućeg izvorišta;
- prilikom projektovanja i izgradnje pristupnih i veznih saobraćajnica u slučaju da dođe do kontakta sa vodnim tijelima obratiti se nadležnom organu uprave za oblast voda kako bi utvrdili uticaj izgradnje istih na vodni režim i obrnuto;
- predmetne radove sprovede u skladu sa važećom legislativom i reaguje promptno u slučaju eventualnog akcidenta.

Za sve dodatno stojimo Vam na raspolaganju.

S poštovanjem,

Vesna Bajović
DIREKTORICA
Vesna Bajović

Dostavljeno: Naslovu;
Službi uprave;
a/a.

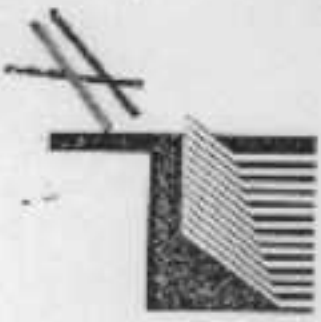
Obradila:

Nataša Rakočević, Načelnica za VIS i monitoring voda

Kontakt tel: +382 20 224 593

e-mail: natasa.rakocevic@uzv.gov.me

Nataša Rakočević

CRNA GORA

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST

BROJ: 0405-5942/1 CRNA GORA Prijestonica Cetinje, 06.09.2024. godine				
Prisjele: 09.10.2024				
Org. jed.	Broj k. znaka	Tehni broj	Prilog	Vrijednosti
05	332/24	767/3		

PRIJESTONICA CETINJE

SEKRETARIJAT ZA UREĐENJE PROSTORA I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

– n/r Sekretarke Marije Proročić –

81 250 CETINJE

Baja Pivljanina 2

Predmet: Uslovi za izradu tehničke dokumentacije i dostavljanje katastra podzemne elektronske komunikacione infrastrukture

Dopisom broj: 05-332/24-¹³¹⁰1208 od 06.09.2024. godine, koji je kod ove Agencije zaveden pod brojem 0102-5942/1 dana 30.09.2024. godine, a uz koji ste dostavili Nacrt Odluke o određivanju lokacije sa clementima urbanističko tehničkih uslova za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – solarna elektrana „CEKLIN“ ukupne instalisane snage 1,5 MW, sa TS 35/08 kV i priključnim kablom sa uklapanjem u postojeću elektrodistributivnu mrežu, na katastarskim parcelama br. 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086 KO Ceklin, u zahvatu PUP Cetinje („Sl. list CG - opštinski propisi“, br 12/14), Prijestonice Cetinje, tražili ste od Agencije izdavanje katastra instalacija i tehničkih uslova za potrebe izrade tehničke dokumentacije.

Agencija smatra da je u Urbanističko-tehničkim uslovima, u posebnoj tački koja se odnosi na elektronsku komunikacionu infrastrukturu, potrebno navesti obavezu poštovanja Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19) i ostalih propisa koji su doneseni na osnovu njega. Kako ovi propisi sadrže sve potrebne uslove za izgradnju elektronske komunikacione infrastrukture propisivanje posebnih uslova od strane Agencije nije potrebno i dovoljno je da konačni Urbanističko-tehnički uslovi sadrže ove preporuke kako u ovom slučaju, tako i u budućće pri izdavanju Urbanističko-tehničkih uslova.

U tom smislu u Urbanističko-tehničkim uslovima dovoljno je navesti sljedeće:

Elektronska komunikaciona infrastruktura.

1. Prilikom izrade tehničke dokumentacije potrebno je poštovati sledeće propise:
 - Zakon o elektronskim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19),
 - Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina („Službeni list Crne Gore“ broj 001/22),

- Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata („Sl. list Crne Gore“, br. 33/14),
 - Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u objektima („Sl. list Crne Gore“, br. 41/15),
 - Pravilnik o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Sl. list Crne Gore“, br. 59/15 i 39/16),
 - Pravilnik o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Sl. list Crne Gore“, br. 52/14) i
 - Pravilnik o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima („Sl. list Crne Gore“, br. 6/15).
2. U Urbanističko-tehničkim uslovima naročito treba naglasiti da je potrebno voditi računa o sljedećem:
- Kod gradnje novih infrastrukturnih objekata i rekonstrukcije postojećih posebnu pažnju obratiti na zaštitu postojeće elektronske komunikacione infrastrukture.
 - Potrebno je da se uvijek obezbijede koridori za elektronske komunikacione kablove duž svih postojećih i novih saobraćajnica.
 - Gradnja, rekonstrukcija i zamjena elektronskih komunikacionih sistema mora se izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijumima.
 - Elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema trebalo bi da se grade na način koji omogućava jednostavan prilaz, zamjenu, unaprjeđenje i korišćenje koje nije uslovljeno načinom upotrebe pojedinih korisnika ili operatora, odnosno treba da bude obezbijeđen pristup i nesmetano održavanje iste tokom čitavog vijeka trajanja.
 - Kod gradnje novih objekata i rekonstrukcije postojećih treba obavezno obezbijediti zaštitu postojećih elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme. U skladu sa ovim:
 - Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je na svom sajtu objavljuje podatke o postojećem stanju elektronske komunikacione infrastrukture (<http://geoportal.ekip.me/>). Sve zainteresovane strane mogu da zatraže od ove Agencije otvaranje korisničkog naloga kako bi pristupili georeferenciranoj bazi podataka elektronske komunikacione infrastrukture preko web portala, kako je opisano u uputstvu koje možete naći na navedenoj adresi. Takođe, podaci o stanju elektronske komunikacione infrastrukture na određenoj lokaciji se mogu dobiti od Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ili operatora elektronskih komunikacija na osnovu pisanog zahtjeva.
 - U slučaju da se trasa kanalizacije za potrebe elektronske komunikacione infrastrukture poklapa sa trasom vodovodne kanalizacije i trasom elektro instalacija, treba poštovati propisana rastojanja, a dinamiku izgradnje vremenski uskladiti.
 - U svrhu eliminisanja mogućeg mehaničkog i hemijskog oštećenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme kod paralelnog vođenja, približavanja i ukrštanja sa ostalom infrastrukturom u prostoru, potrebno je pridržavati se određenih minimalnih rastojanja.

3. Kako je potrebno obezbijediti koridore za elektronske komunikacione kablove duž svih postojećih i novih saobraćajnica, pri gradnji saobraćajnice obavezno projektom predvidjeti izgradnju elektronske komunikacione infrastrukture (kablovske kanalizacije), kao i zaštitu ili eventualno potrebno izmještanje postojeće elektronske komunikacione infrastrukture.

Kapacitet kablovske telekomunikacione kanalizacije projektovati u skladu sa DUP-om zone u kojoj se nalazi saobraćajnica, a najmanje dvije PVC cijevi Ø110mm. Planirati da trasa telekomunikacione kanalizacije bude duž čitave saobraćajnice i da se, gdje god je to moguće, uklopi u buduće trotoare saobraćajnica i zelene površine. U slučaju da se trasa telekomunikacione kanalizacije poklapa sa trasama vodovodnih i elektro instalacija potrebno je poštovati propisaná rastojanja, a dinamiku izgradnje vremenski uskladiti.

U kablovskoj telekomunikacionoj kanalizaciji i priključcima na elektronsku komunikacionu mrežu predvidjeti rezervne kapacitete, koji bi omogućavali dalju modernizaciju elektronskih komunikacionih mreža bez potrebe za izvođenjem naknadnih građevinskih radova, kojima bi se iznova devastirala postojeća infrastruktura.

U prilogu ovog dokumenta na CD-u dostavljamo katastar podzemnih instalacija za područje Prijestonice Cetinje. Za detalje o eventualnim promjenama po pitanju položaja elektronske komunikacione infrastrukture potrebno je da se obratite operatorima vlasnicima. Napominjemo da su podaci koji se tiču podzemne elektronske komunikacione infrastrukture izvezeni iz sistema Agencije za mapiranje elektronske komunikacione infrastrukture i ovaj sistem koristi WCS 84 koordinatni sistem. Uvid u isto možete imati na adresi <http://geoportal.ekip.me/>. Detaljnim podacima sa Geoportala možete pristupiti ako se registrujete kod ove Agencije, a na osnovu zahtjeva, kako je opisano u uputstvu koje možete naći na navedenoj adresi.

Napominjemo da je Agencija na svom sajtu objavila preporuke za izradu planskih dokumenta sa podzakonskim aktima koji su donešeni na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama (<https://ekip.me/page/electronic-communications/ec-networks/development-of-planning-documents/planning-recommendations>). Navedene preporuke, podzakonski akti i podaci, trebalo bi da budu oduhvaćeni planskim dokumentima u dijelu koji se odnosi na elektronske komunikacije. Takođe, na sajtu Agencije nalaze relevantni propisi u skladu sa kojima se vrši izrada tehničke dokumentacije (<https://ekip.me/page/electronic-communications/ec-networks/development-of-technical-documents/content>).

Prilog – Podaci koji se tiču podzemne elektronske komunikacione infrastrukture – katastar podzemnih instalacija za područje Prijestonice Cetinje (i u dwg formatu)

Dostaviti:

- Naslovu preporučeno
- a/a

Izvršni direktor

Darko Grgurović

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Rimski trg 46,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 134
www.gov.me/mpsv

Broj: 14-332/24-22566/4

CRNA GORA				
Prijestonica Cetinje - Plošnica				
Priloga 27.12.2024				
Drg. broj	Šifra drž. upr. jedinice	Prilog	Vrijednost	
05	332/24	986		

8.12.2024. godine

Za: Prijestonica Cetinje – Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine

Veza: Vaš akt broj 05-332/24-1310 od 11.10.2024. godine

Predmet: Mišljenje na nacrt nacrt odluke sa elementima urbanističko-tehničkih uslova

Poštovani,

Obratili ste se ovom ministarstvu aktom broj 05-332/24-1310 od 11.10.2024. godine u postupku izrade Odluke o određivanju lokacije sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – solarna elektrana „CEKLIN“ ukupne instalisane snage 1,5 MW sa priključnim kablom za uklapanje u postojeću elektrodistributivnu mrežu i TS 35/08kV koja je sastavni dio Solarne elektrane, na katastarskim parcelama br. 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086 KO ceklin u zahvatu PUP Cetinje.

Postupajući po predmetnom zahtjevu, ovo ministarstvo je formiralo komisiju sa zadatkom da obiđe teren i utvrdi činjenično stanje i da o istom dostavi izvještaj. U dostavljenom izvještaju se u bitnom navodi da se predmetne parcele nalaze u mjestu Ceklin, na udaljenosti od oko 12 km od Cetinja. Parcele se nalaze na bregovitom terenu koji je uglavnom kamenit i zarastao šibljem. Parcele broj 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, LN 372, KO Ceklin su po kulturi pašnjak, livada i šuma 5 i 6 klase, a katastarske parcele broj 2083, 2084, 2085, 2086, LN 280, KO Ceklin su po kulturi pašnjak i šuma 6. klase.

U vezi poljoprivrednog zemljišta koje je obuhvaćeno ovim zahtjevom ukazujemo da je članom 4. Zakona o poljoprivrednom zemljištu („Sl. list CG“ broj 15/92 i 21/2011) propisano da se poljoprivredno zemljište koristi za poljoprivrednu proizvodnju. Izuzetno, poljoprivredno zemljište se može koristiti u nepoljoprivredne svrhe samo u slučajevima utvrđenim zakonom. Nadalje, istim zakonom je utvrđeno da su pravna i fizička lica koja iskorišćavaju poljoprivredno zemljište, dužna da ovo zemljište redovno i racionalno iskorišćavaju na način koji najviše odgovara prirodnim osobinama zemljišta i postojećim ekonomskim i agrrotehničkim uslovima. Prilikom iskorišćavanja poljoprivrednog zemljišta, korisnici zemljišta obavezni su da preduzimaju mjere kojima se poboljšavaju njegova fizička, hemijska i biološka svojstva, sprečava smanjivanje površina poljoprivrednog zemljišta, kao i da se pridržavaju mjera zaštite i očuvanja čovjekove sredine utvrđenih posebnim propisima.

Ovo ministarstvo je prilikom razmatranja zahtjeva imalo u vidu mišljenje Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, u kojem je navedeno da predmetne parcele predstavljaju goleti sa izrazito kamenitom podlogom te da sa aspekta gazdovanja šumama i šumskim zemljištem, nemaju veći značaj.

U konačnom, s obzirom na to da je riječ o zemljištu koje je u potpunosti u privatnom vlasništvu, odlučivanje o raspolaganju predmetnim zemljištem isključivo je pravo vlasnika šuma, u skladu s članovima 6 i 55 Zakona o šumama („Službeni list CG“, br. 47/10 i 74/15).

Shodno svemu navedenom, poštujući navedene zakonske odredbe i ukoliko izgradnja solarne elektrane ne predmetnom zemljištu ne remeti njegovu redovnu upotrebu, ovo ministarstvo nema smetnji da se nastavi sa procedurom s aspekta svojih nadležnosti.

S poštovanjem,

Ministar
Vladimir Jaković

Obradile:

Nataša Božović *N.Božović*
Samostalna savjetnica I

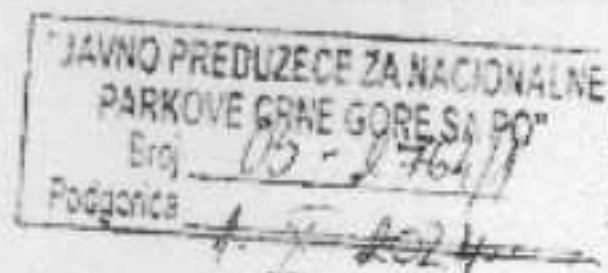
Bojana Malidžan *Bojana*
Samostalna savjetnica II

Odobrio:

mr Ranko Kankaraš *R.Kankaraš*
Načelnik Direkcije za sumarstvo

mr Miroslav Cimbaljević
Generalni direktor Direktorata za poljoprivredu

M. Cimbaljević

PRIJESTONICA CETINJE

Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine
Baja Pivljanina 2, 81250 Cetinje
n/r Mast.ing.arh. Marija Proročić, sekretarka

Predmet: Zahtjev za izdavanje mišljenja na izradu tehničke dokumentacije

Veza: Vaš broj 05-332/24-1310 od 24.09.2024.god. i naš broj 05-2764 od 30.09.2024.god

Na osnovu Vašeg zahtjeva br. 05-332/24-1310 od 24.09.2024. godine, dostavljenog Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore 30.09.2024. godine br. 05-2764 u vezi sa izradom Odluke o određivanju lokacije, sa elementima urbanističko-tehničkih uslova za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – solarna elektrana „CEKLIN“ ukupne instalisane snage 1,5 MW, sa TS 35/08 kV i priključnim kablom za ukiapanjem u postojeću elektrodistributivnu mrežu na katastarskim parcelama br. 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086 KO Ceklin u zahvatu PUP Cetinje, JP za nacionalne parkove Crne Gore je uzelo predmet u razmatranje budući da se navedene parcele nalaze u neposrednoj blizini NP Skadarsko jezero, te dostavlja sljedeće mišljenje.

Predložene lokacije za izgradnju solarne elektrane „CEKLIN“ nalaze se u neposrednoj blizini Nacionalnog parka Skadarsko jezero (Prilog) Izgradnja i funkcionisanje ove solarne elektrane mogu imati negativan uticaj na biodiverzitet, sa posebnim osvrtom na zakonom zaštićene biljne i životinjske vrste. Posebno su ugrožene populacije slijepih miševa i ptica koje ovaj prostor koriste tokom svojih dnevnih i sezonskih migracija.

Budući da se predmetna lokacija nadovezuje na predmetne lokacije na kojima je planirana izgradnja solarne elektrane „CEKLIN“ ukupne instalisane snage 4MW na katastarskim parcelama br. 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094/1, 21189 KO Ceklin u zahvatu PUP Cetinje (Veza: Vaš dopis br 05-332/24-1208 od 10.09.2024.god i naš dopis br. 05-2597/1 od 30.09.2024.god.), to kumulativna snaga ova dvije solarne elektrane sa istim nazivom „CEKLIN“ i na katastarskim parcelama koje se nalaze jedna pored druge prevažilazi 5MW (vidjeti Odluku o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Prijestonice Cetinje).

Mišljenja smo da je neophodno da se obratite Agenciji za zaštitu životne sredine, kao nadležnom organu uprave shodno Članu 8 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG 075/18), budući da je Uredbom o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 020/07 i „Sl. i list CG“, br. 047/13, 053/14 i 037/18) u Listi II predviđeno da za **Postrojenja za proizvodnju električne energije**, vodene pare, tople vode, tehnološke pare ili zagrijanih gasova, upotrebom svih vrsta goriva, kao i postrojenja za pogon radnih mašina (termoelektrane, toplane, gasne turbine, postrojenja sa motorom sa unutrašnjim sagorjevanjem

NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

i ostali uređaji za sagorijevanje), uključujući i parne kotlove, sa snagom manjom od 300 megavata, može zahtijevati procjena uticaja na životnu sredinu.

Obradili:

Mojaš Đurović, stručni saradnik za zaštitu
životne sredine

Hajdana Ilić Božović
šefica Službe za zaštitu prirodne i kulturne baštine
i održivi razvoj

Odobrila :

Marinka Đuretić
direktorica
JP nacionalni parkovi CG

Broj: 3709/2024-2

Podgorica, 04.10.2024. godine

OPŠTINA CETINJE

Sekretarijat za uređenje prostora

i zaštitu životne sredine

Baja Pivljanina 2, Cetinje

CRNA GORA				
Prijestonica Cetinje - Plaznica				
Priloga: 09. 10. 2024				
Opis: 05	Broj: 332/24	Redni broj: 790	Prihod	Vrijednost

PREDMET: Odgovor na zahtjev za izdavanje mišljenja za izradu tehničke dokumentacije broj 05-332/24-1310 od 24.09.2024. godine dobijen od strane Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine

Poštovani,

Trenutno je u izradi idejno rješenje ukrštanja autoputa Bar- Boljare sa Jadransko- Jonskim autoputem i brzom saobraćajnicom. Ovo idejno rješenje bi trebalo da posluži kao osnov za konačno opredeljene položaja ovih koridora u Predlog Prostornog plana Crne Gore.

S obzirom da idejno rješenje nije kompletirano, kao ni revizija idejnog rješenja, nijesmo u mogućnosti da damo mišljenje u ovom trenutku.

S poštovanjem,

Dopis sastvio:

Selman Murić, dia

Izvršni direktor:

Milan Lilićević dipl. inž. građ.

Društvo sa ograničenom odgovornošću
"Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica
Ulica Ivana Milutinovića br. 12
tel: +382 20 408 400
fax: +382 20 408 413
www.cedis.me
Br. 30-70 - 5601
U Podgorici 11 11 2024. godine

Na osnovu člana 74 Zakona o planiranju prostora i uređenju objekata („Sl. list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22 i 4/23), Zakona o energetici („Sl. list CG“, br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 106 Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije („Sl. list CG“ br. 072/22) i čl. 6, 9, 13 i 17 Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu („Sl. list CG“, broj 7/17), Ovlaštenja broj 10-10-12117/1 od 10.05.2024. godine, rješavajući po zahtjevu Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Prijestonice Cetinje broj: 10-10-30182 od 30.09.2024. godine podnijetog rješenja izdavanja uslova za izradu tehničke dokumentacije za priključenje solarne elektrane na distributivni sistem, izdaju se:

Uslovi za izradu tehničke dokumentacije za priključenje na distributivni sistem

Usvaja se zahtjev Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Prijestonice Cetinje broj: 10-10-30182 od 30.09.2024. godine i investitoru Vujanović Petru izdaju uslovi za izradu tehničke dokumentacije za priključenje solarne elektrane na distributivni sistem, pod sljedećim elektroenergetskim, tehničkim i ostalim uslovima:

1. Podaci o maloj elektrani:

- Lokacija (mjesto): KP br: 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085 i 2086
- Tip objekta: solarna elektrana
- Namjena objekta: proizvodnja električne energije
- Konkretna primarna energija: energija sunca

CRNA GORA				
Prijestonica Cetinje - Pliarnica				
Primljeno 20.11.2024				
Org. jed.	Broj odobrenja	Broj projekta	Prilog	Vrijednost
05	332/24	897		

2. Elektroenergetski uslovi:

- instalirano snaga: 1,5 MW
- Naponski nivo mreže na koji se elektrana priključuje: 35 kV
- Nazivni napon invertera:
- Faktor snage elektrane: (cosφ ≥ 0,95)
- Način rada elektrane: paralelan rad sa mrežom Operatora distributivnog sistema

3. Tehnički uslovi:

3.1. Tehnički podaci o maloj elektrani (prema dostavljenom idejnom rješenju):

- Broj i vrsta solarnih panela:
- Nazivna snaga solarnih panela:
- Broj i vrsta invertera:
- Ukupna snaga invertera: 1500 kW

• Za pretvarače: Inverter mora ispunjavati zahtjeve iz evropskih normi: EN 61000-3-2, EN 61000-6-1, EN 61000-6-3, EN50178, MEST EN 50549-1, MEST EN 50549-2 i MEST EN 62109-2; Integrirana Invertorska zaštita mora ispunjavati utvrđene zahtjeve za zaštitne funkcije i opsege podešavanja zaštitnih uređaja.

Upravljanje:

- a) vođeno preko mreže
- b) sopstveno vođenje

- Struja viših harmonika: potreban poseban prilog (atest proizvođača)
 - Fikeri: potreban poseban prilog (atest proizvođača)
- (teste priloži u Glavnom projektu za projektovani tip opreme)

3.2. Ispunjenje tehničkih uslova:

Kriterijumi za priključenje:

- kriterijum dozvoljene promjene napona: Zadovoljen
 - kriterijum snage kratkog spoja (samo za elektrane snage preko 1 MVA): Zadovoljen
 - kriterijum maksimalno dozvoljenog injektiranja jednosmjernu struju: 0,5% nominalne izlazne struje invertera ili 20 mA, ukupna injektirana jednosmjerna struja ne smije prelaziti vrijednost od 1000 mA (mora se dokazati)
- (dajti dokaz u Glavnom projektu za projektovani tip opreme)

3.3. Uslovi lokalne mreže za priključenje male elektrane:

- Stvarna snaga trofaznog kratkog spoja u tački priključenja (prije priključenja) elektrane: _____ MVA
- Maksimalna dozvoljena snaga kratkog spoja u tački priključenja male elektrane: 750 MVA

3.4. Način priključenja male elektrane na distributivni sistem:

- Napon i vrsta priključka: dvosistemski trofazni 35 kV nadzemni vod odgovarajućeg tipa i presjeka.
- Potrebno je projektovati i izgraditi novu TS 35/NN kV – priključenje elektrane izvršiti na NN strani sa uklapanjem u 35 kV mrežu.
- Predmetna solarna elektrana će se priključiti dvosistemskim 35 kV nadzemnim vođom odgovarajućeg tipa i presjeka od 35 kV postrojenja u novoj TS do novog ugaono-zateznog stuba u trasi 35 kV dalekovoda „Cetinje – Rijeka Crnojevića“, po principu ulaz-izlaz. Potrebno je projektovati umotanje novog ugaono-zateznog stuba u trasi dalekovoda između stuba broj 77 i stuba broj 80, na najpogodnijoj lokaciji i planirati isto na način da se obezbijedi da njegova izgradnja i uklanjanje u postojeću mrežu zahtijeva beznaponsko stanje minimalnog trajanja.
- Mjesto priključenja na sistem Operatora distributivnog sistema (rastavno mjesto – tačka poverivanja priključka male elektrane i distributivnog sistema): 35 kV (elija u novoj TS 35/NN kV.

Elektroenergetska infrastruktura potrebna za priključenje solarne elektrane na distributivni sistem:

Za potrebe sigurnog i kvalitetnog prenosa proizvedene električne energije iz solarne elektrane, bez ugrožavanja postojećih potrošača, u smislu sigurnosti i kvalitete električne energije, prema važećim Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema, a u skladu sa važećim Zakonom o planiranju prostora i ugradnji objekata, potrebno je da investitor izgradi:

- Projektuje i izgradi trafostanicu TS 35/NN kV sa dvije 35 kV vodne ćelije (za uklapanje u postojeću 35 kV mrežu), trafo ćelijom i spojnomjernom ćelijom i ćelijom sopstvene potrošnje sa ugradnjom potrebne rasklopne i zaštitne opreme i opremom za daljinsko upravljanje, mjernom opremom, a sve prema posebnim uslovima i saglasnosti CEDIS.
- Projektuje i izgradi postrojenje u elektrani, sa transformacijom na 35 kV naponski nivo, na kom se elektrana priključuje na distributivnu mrežu.
- Opremi NN blok potrebnom opremom.
- Projektuje i izgradi dalekovodni ugaono-zatvorni stub i dvosistemski trafarni 35 kV nadzemni vod odgovarajućeg tipa i presjeka od 35 kV postrojenja u novoj TS do mjesta uklapanja na 35 kV postojeći 35 kV dalekovod „Cetinje – Rijeka Crnojevka“, po principu ulaz-izlaz.

Tehnički zahtjevi za vrstu i karakteristike rasklopne opreme rastavnog i spojnog mjesta:

- Naznačeni napon: 35 kV
- Najviši pogonski napon: 38 kV
- Naznačena frekvencija: 50 Hz
- Podnosivi napon pogonske frekvencije 50Hz, 2min.: 70 kV
- Podnosivi udarni napon 1.2/50µs: 170 kV
- Naznačena podnosiva struja kratkog spoja: 20 kA
- Naznačena trajna struja sabirnica (3s): 1250 A

Djelovanje prekidača za odvajanje na mjestu priključenja solarne elektrane na mrežu, koji mora biti opremljen zaštitnom jedinicom, u slučaju kvara mora da obezbijedi automatsko odvajanje solarne elektrane i prestanak injekciranja energije u distributivni sistem.

Pored automatske funkcije uključivanja/isključivanja rastavni element mora da ima i mogućnost manualnog uključivanja i isključenja. Status rastavnog elementa uključen/isključen, mora biti jasno vidljiv i dostupan osoblju CEDIS-a. Upravljanje ovim prekidačem je u isključivoj nadležnosti Operatera distributivnog sistema.

Ukoliko u toku paralelnog rada solarne elektrane sa mrežom, dođe do problema u funkcionisanju distributivnog sistema, izazvanih priključenjem solarne elektrane, Crnogorski elektro-distributivni sistem će malu elektranu isključiti sa elektrodistributivne mreže.

3.5. Karakteristike lokalne mreže na koju se priključuje mala elektrana:

- Parametri vodova (tip, materijal, dužina, presjek): postojeća 35 kV mreža je nadzemna i podložna je promjeni uklopnog stanja tako da se napaja iz TS 110/35 kV „Cetinje“ ili iz TS 110/35 kV „Virpazar“.
- Fiziko i funkcionalno stanje elemenata transformatorskih stanica i ukupne elektrodistributivnog sistema je u okvirima definisanih pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i omogućava stabilan rad.
- Neutralna tačka mreže (uzemljena/neuzemljena): 35 kV mreža nije uzemljena.

3.6. Tehnički zahtjevi za izbor, način djelovanja i opseg podešavanja zaštitnih uređaja male elektrane i priključnog voda:

Ovim uslovima određuje se zaštita solarne elektrane, elemenata rasklopne aparature i priključnog voda, od mogućih havarija i oštećenja usled kvarova i poremećaja u distributivnom sistemu. Zaštita od unutrašnjih kvarova nije predmet ovih uslova.

Za zaštitu solarnih panela i invertera, te elemenata rasklopne aparature solarne elektrane i priključnog voda, od mogućih havarija i oštećenja usled kvarova i poremećaja u distributivnoj mreži primjenjuju se:

- sistemska zaštita i
- zaštita priključnog voda.

Sistemska zaštita sastoji se od: naponske, frekventne i zaštite od ostrvskog rada RoCoF i Vector Shift, a zaštita priključnog voda, koje se ugrađuje na strani elektrane, sastoji se od: prekostrujne zaštite, kratkospojne zaštite, zemjospojne zaštite.

Djelovanjem zaštite mora se na spojnog prekidaču automatski prekinuti paralelan rad elektrane sa distributivnim sistemom.

Za paralelan rad elektrane sa distributivnim sistemom predviđeni sljedeću zaštitu:

- zaštitu koja osigurava uslove za paralelan rad elektrane sa distributivnim sistemom,
- zaštitu od smetnji i kvarova u elektrani i
- zaštitu od kvarova i smetnji u mreži.

Pri projektovanju zaštite uzeti u obzir:

- Preporuke i standarde za izbor solarnih panela i invertera u skladu normama EU (EMC) Electromagnetic compability.
- Tehničke preporuke CEDIS-a, standarde i pravila strukn.

➤ Zahtjevi za zaštitne funkcije i granice podešavanja zaštite:

podfrekventna $f < (49.5) \text{ Hz}, 60 \text{ sec.}$ $f < (49) \text{ Hz}, 3 \text{ sec.}$ $f < (48.5), 0.2 \text{ sec.}$	podnaponska $U < (1.0 - 0.9) U_n, 30 \text{ sec.}$ $U < (1.0 - 0.85) U_n, 0.25 \text{ sec.}$	[usmjerena] prekostrujna b $I_n = SA (3 - 9) A (0.2 - 3) \text{ sec.}$	kratkospojna $I > (20 - 5) IA (0.2 - 3)$
nadfrekventna $f > (51) \text{ Hz}, 3 \text{ sec.}$	prenaponska $U > (0.9 - 1.1) U_n, 30 \text{ sec.}$ $U > (0.9 - 1.13) U_n, 0.1 \text{ sec.}$	[usmjerena] zemjospojna Neutralna tačka 35 kV nije uzemljena $I_c < 10 A$	$\cos \varphi \geq (0.95 - 1)$

a) Ugradnjom odgovarajućih zaštitnih i drugih tehničkih uređaja u trafostanicu, treba obezbijediti da se priključenje elektrane na distributivni sistem na spojnog prekidaču može izvršiti samo ako je na svim faznim provodnicima prisutan napon sa strane distributivnog sistema.

b) Integrirane invertorske zaštite moraju biti podešene u skladu sa zahtjevima standarda MEST EN 50549-2.

c) Nije dozvoljeno ostrvsko napajanje dijela distributivnog sistema iz elektrane, što treba osigurati primjenom odgovarajuće (sistemske) zaštite.

stenojeno je uključenje elektrane na distributivni sistem bez sinhronizacije. Za sinhronizaciju generatora na distributivni sistem koristi se generatorski prekidač.

U slučaju nestanka pomoćnog napona za napajanje zaštitnih uređaja i strujnih krugova komandi različitih aparata u elektrani, treba predvidjeti automatsko isključenje elektrane.

Sva zaštitna oprema mora da radi nezavisno od rada sistema upravljanja, nadzora i komunikacije u okviru elektrane.

- b) U elektrani je potrebno predvidjeti zaštitu od unutrašnjih kvarova koja će u slučaju njihove pojave odvojiti elektranu od distributivnog sistema u cilju selektivnosti zaštite sredjenaponskih izvoda i obnavljanja kontinualnog rada ostalih korisnika distributivnog sistema u slučaju kvara u elektrani.
- h) Pored standardnih blokada pogrešnog rada u postrojenju obezbijediti isključenje visokonaponskog prekidača transformatora na koji je priključena velika elektrana, u slučaju ispana prekidača dovoda (sistema).
- i) Pomoćni napon u sredjenaponskom postrojenju treba da je u principu 110 V DC. Kapacitet baterije proračunati sa najmanjom autonomijom od 6 sati nakon nestanka napajanja 3x400 V, 50 Hz.
- j) Zaštitni releji trebaju biti mikroprocesorski sa mogućnošću programiranja dodatnih funkcija (podnaponska i usmjerena zaštita reaktivne snage, zaštita od ostrvskog rada i sl.).
- k) Zaštitni relej sa opcijama sistemskih zaštita (mikroprocesorski uređaji) treba biti ugrađen u sredjenaponskoj spojno- mjernoj ćeliji, izuzetno može biti ugrađen u sredjenaponskoj ćeliji transformatora za priključak elektrane. Releji mora imati mogućnost oscilografskog snimanja radi kasnije analize kvarova.
- l) Funkcija zaštite se ne smiju kombinovati se upresljačkim funkcijama (osim izuzetno za potrebe signalizacije).
- m) Klimatski uslovi u prostoriji sredjenaponskog posuđenja moraju biti prilagođeni relejnoj opremi (najčešće -5 do +50°C).
- n) Zaštite generatora i druge pripadajuće zaštite elektrane su predmet odgovornosti investitora i stručnih lica koja on angažuje.
- o) U sistemu zaštita koje djeluju na prekidaču za odvajanje mora biti ugrađen i sistem zaštite od injeckiranja jednosmjerne komponente struje u mrežu: $I_{sc} < 1000 \text{ mA}$.
- p) U slučaju da je broj stringova po MMT-u veći od 2, početak svakoga niza (stringa) štiti DC osiguračima odgovarajuće nominalne snage.
- q) Obaveza investitora je da uradi Elaborat o podešenju relejne zaštite i dostavi CEDIS-u na saglasnost. Sva ispitivanja relejne zaštite elektrane vrše se uz obavezno prisustvo ovlaštenog inženjera za relejnu zaštitu CEDIS-a, prema predhodno i usaglašenom Elaboratu o podešenju relejne zaštite.
- r) Obaveza investitora je da pripremi program ispitivanja u probnom radu, usaglašen sa CEDIS-om. Program ispitivanja i mjerenja u probnom radu, mora obuhvatati simulaciju i provjeru stavki navedenih u čl. 109 stav 3 Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije. Predmetnim ispitivanjima prisustviju stručne službe CEDIS-a.
- s) Mjerni transformatori moraju ispunjavati norme: MEST IEC 60044-1 i MEST IEC 60044-2. Strujni mjerni transformatori: naznačena struja primarnog namotaja bira se prema snazi elektrane, naznačena struja sekundarnih namotaja je 5A.

Investitor ima isključivu odgovornost u pogledu primjene odgovarajućih zaštitnih uređaja koji će obezbijediti da: ispedi, kratki spojevi, zemljaspojevi, nesimetrije napona i drugi pomoćnjaci u mreži ne prouzrokuju štetno djelovanje na uređaje i opremu u elektrani.

3.7. Mjerenje preuzete/predate električne energije:

Lokacija i nazivni napon mjernog mjesta (obračunsko): Mjerna ćelija u novoj trafostanici TS 35/NN kV „Vujanović Petar“, 35 kV

Sadržaj opreme mjernog mjesta:

- multifunkcionalno brojilo dvosmjerno (smjer preuzete i smjer predate energije), sa integrisanim uređajem za upravljanje tarifama, za indirektno mjerenje snage, aktivne i reaktivne energije i registracijom krive snage;
- naponski mjerni transformatori u sve tri faze (jednopolno izolovani);
- strujni mjerni transformatori u sve tri faze;
- uređaj za prikupljanje podataka putem sistema za daljinsko prikupljanje mjernih podataka i
- ostali pomoćni uređaji za daljinsko prikupljanje mjernih podataka (komunikaciona oprema).

Elementi mjerne grupe i njihove tehničke karakteristike:

	Aktivna energija	Reaktivna energija	Snaga
Nazivna struja i klasa tačnosti mjerne garniture za mjerenje električne energije koju mala elektrana predaje u sistem	$I_n = 5 \text{ A}$ KL 1	$I_n = 5 \text{ A}$ KL 2	$I_n = 5 \text{ A}$ KL 1
Nazivna struja i klasa tačnosti mjerne garniture za mjerenje električne energije koju mala elektrana preuzima iz sistema	$I_n = 5 \text{ A}$ KL 1	$I_n = 5 \text{ A}$ KL 2	$I_n = 5 \text{ A}$ KL 1

Posebni zahtjevi za brojila, upravljačke uređaje i mjerne transformatore:

Mjerni transformatori	Prenosni odnos	Klasa tačnosti
Strujni mjerni transformatori MEST IEC (60044-1)	25/5/5A	KL 0.5 $F_s \leq 5$;
Naponski mjerni transformatori MEST IEC (60044-2)	$\frac{35}{\sqrt{3}} / \frac{0.1}{\sqrt{3}} / \frac{0.1}{3} \text{ kV}$	KL 0.5;

a. Mogućnosti za kompenzaciju reaktivne snage: kVAR

- Faktor snage u odnosu na elektrodistributivni sistem mora da iznosi: $\cos \varphi \geq 0,95$
- Invertori bi trebali imati mogućnost rada sa volt-var i volt-var odzivom prema MEST EN 50549-2;
- Način regulacije faktora snage: automatski
- Mjesto i uslovi sinhronizacije generatora male elektrane na sistem: na spojnem prekidaču elektrane.

b. Kvalitet električne energije

- Dozvoljena odstupanje napona od nazivnog napona u tački priključenja mora biti u skladu sa standardom EN 50160:
 - pri normalnim pogonskim uslovima (u stabilnom režimu) $\pm 5 \%$
 - u prelaznom režimu (isključenje/ uključanje generatora) $\pm 2 \%$
- učestanost prelaznih pojava: < 1 u 3 minute
- Dozvoljeno odstupanje frekvencije: $\pm 0,2 \text{ Hz}$
- Zahtjev za oblikom naponske krive na mjestu priključenja: (SINUSNI)
- THD faktor izobličenja: Moraju biti u granicama datim u skladu sa MEST EN 50160.

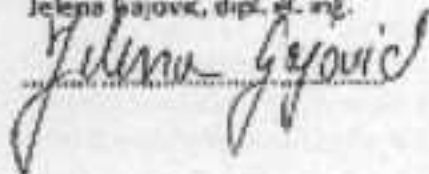
Mjerenja i signali koji se prenose Operatoru distributivnog sistema u realnom vremenu (elektrane na SN naponu):

- Faktora i reaktivna snaga male elektrane
- Napon na mjestu priključenja male elektrane
- Uklopno stanje sklopnih aparata na mjestu priključenja male elektrane, komande uključanja i isključenja prekidača distributivnih vodova
- Signali djelovanja zaštitnih uređaja na mjestu priključenja elektrane

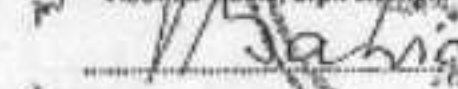
4. Rok važenja izdatih uslova je godinu dana od dana izdavanja.
5. Uslovi se izdaju isključivo u svrhu izrade tehničke dokumentacije, te da je investitor u obavezi da se obrati nadležnim organima radi ishodovanja potrebnih dozvola i odobrenja za izgradnju elektrane i prateće elektroenergetske infrastrukture. Izdavanjem ovih uslova ne podrazumijeva se rezervisanje energetskih kapaciteta u distributivnom sistemu.
6. Kako se planirana elektrane nalazi u blizini 10 kV dalekovoda „Cetinje“, potrebno urediti Odborac usklađenosti planiranog objekta i dalekovoda, u skladu sa Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV, ("Službeni listu SFRJ", br. 65/86, "Službeni list SRJ", br. 18/97).
7. Revident je u obavezi da se, nakon završetka tehničke dokumentacije, obrati CEDIS-u zahtjevom za izdavanje mišljenja, saglasnosti ili drugih dokaza u postupku revizije tehničke dokumentacije.

Obradila,

Jelena Gajović, dipl. inž.

Rukovodilac Sektora za pristup mreži
Vladimir Fabić, dipl. inž.

Dostavljeno:

- Podnosiocu zahtjeva (Bija Pivljanina br. 2, Cetinje)
- Službi za pristup mreži Regiona 2
- Službi za obnovljive izvore energije
- a/a